

İş Kuralları Bildirgesi

Kural Bağımsızlığının İlkeleri

Business Rules Group¹

Madde 1. Birincil Gereksinimler, İkincil Değil

- 1.1. Kurallar, gereksinimler dünyasının birinci sınıf vatandaşlarıdır.
- 1.2. Kurallar, iş ve teknoloji modellerinin gerekli ve özgün parçalarıdır.

Madde 2. Süreçlerden Ayrı, Onların Parçası Değil

- 2.1. Kurallar, davranış üzerinde belirgin kısıtlar oluşturur ve/veya davranışı yönlendirir.
- 2.2. Kurallar, süreç veya yordam değildir. Her ikisinin de parçası olamazlar.
- 2.3. Kurallar, hem süreçlere hem de yordamlara ilişkindir. Aynı konu ile ilgili tüm alanlarda tutarlı olarak yürütülen tek bir kurallar bütünü olmalıdır.

Madde 3. Bilinçli Bilgi, Yan Ürün Değil

- 3.1. Kurallar gerçekler üzerine, gerçekler de terimlerle adlandırılan kavramlar üzerine kurulur.
- 3.2. Terimler iş kavramlarını ifade eder; gerçekler bu kavramlarla ilgili bildirimlerde bulunur; kurallar bu gerçekleri kısıtlar ve destekler.
- 3.3. Kurallar belirgin olmalıdır. Herhangi bir kavram veya gerçeğe ilişkin bir kural varsayımı yapılamaz.
- 3.4. Kurallar, kuruluşun kendisine dair bildiklerinin, bir başka deyişle çekirdek iş bilgisinin temelidir.
- 3.5. Kurallar geliştirilmeli, korunmalı ve yönetilmelidir.

Madde 4. Bildirimsel, Yordamsal Değil

- 4.1. Kurallar, çalışanların anlayacağı şekilde, doğal dil cümleleriyle bildirimsel (dekleratif) olarak ifade edilmelidir.
- 4.2. Eğer bir şey, ifade edilemiyorsa, kural değildir.
- 4.3. Bir ifade kümesinin bildirimsel olması için öğeleri arasında gizli bir sıralama olmaması gerekir.
- 4.4. Terim ve gerçekler dışında öğelere gerek duyan kural ifadeleri, sistem uygulamasına ilişkin varsayımlar olduğunu gösterir.
- 4.5. Bir kural, yürütülmesinden bağımsız olarak tanımlanmalıdır. Kural ve kuralın yürütülmesi ayrı şeylerdir.
- 4.6. Kurallar, yürütülmesinin kim tarafından, nerede, ne zaman, veya nasıl olacağının sorumluluğundan bağımsız tanımlanmalıdır.
- 4.7. Kuraldışı durumlar yine kurallarla ifade edilir.

Madde 5. Düzgün İfade, Anlık Değil

- 5.1. İş kuralları, çalışanlar tarafından doğrulanabilecek şekilde ifade edilmelidir.
- 5.2. İş kuralları, birbirleriyle tutarlılık sağlaması yapılabilecek şekilde ifade edilmelidir.

¹ 2003, Telif hakları Business Rules Group'a aittir.

Sürüm 2.0, 1 Kasım 2003, Editör: Ronald G. Ross.

www.BusinessRulesGroup.org

Bu belgenin sınırsız çoğaltım ve dağıtımına şu koşullar altında izin verilmiştir: (a) Telif hakları ve bu izin uyarısı açıkça belirtilmelidir. (b) Çalışmanın Business Rules Group tarafından yapıldığı açıkça belirtilmelidir. (c) Bu belgenin başlığı, içeriği, telif hakları ve izin uyarısı dahil olmak üzere hiçbir kısmı hiçbir şekilde değiştirilemez, kısaltılmaz veya genişletilemez.

Türkçe çeviri sürümü 1.0, 23 Temmuz 2005, Bahadır B. Ödevci'nin (Finansbank Hollanda) girişimi ile, ve Seçkin İkiz (Finansbank Hollanda), Meriç Aykol (Türkiye Bilişim Derneği) ve Levent Mollamustafoğlu'nun (NATO C3 Agency) katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

5.3. Biçimsel mantık, örneğin yüklem mantığı, kuralların iş terimleriyle düzgün ifade edilmeleri için de, iş kurallarını uygulayan teknolojiler için de temel oluşturur.

Madde 6. Kural-Tabanlı Mimari, Dolaylı Gerçekleştirim Değil

6.1. Bir iş kuralı uygulaması, sürekli değişikliğe olanak verecek şekilde geliştirilir. Uygulamanın üzerinde çalıştığı ortam bu sürekli değişikliğe olanak sağlamalıdır.

6.2. Kuralları doğrudan çalıştırmak - örneğin bir kural motoru ile - kuralları yordamsal bir şekilde sokmaktan daha iyi bir gerçekleştirme stratejisidir.

6.3. Bir iş kuralı sistemi, ulaştığı sonuçların veya başlattığı eylemlerin gerekçelerini her zaman açıklayabilmelidir.

6.4. Kurallar doğruluk değerlerine dayanır. Bir kuralın doğruluk değerinin nasıl belirlendiği veya sürdürüldüğü kullanıcılardan saklanır.

6.5. Kurullarla olaylar arasındaki ilişki genellikle çoktan çoğa ilişkidir.

Madde 7. Kural-Güdümlü İş Süreçleri, Kuraldışıya Dayanan Programlama Değil

7.1. Kurallar, kabul edilebilir ve kabul edilemez iş etkinlikleri arasındaki sınırı tanımlar.

7.2. Genellikle, kural ihlalleri özel bir dikkatle ele alınmayı gerektirir. Bir kural ihlali, herhangi bir diğer etkinlikten farksızdır.

7.3. En yüksek tutarlılık ve yeniden kullanılabilirlik için, kabul edilebilir ve edilemez iş etkinlikleri ayrı ayrı ele alınmalıdır.

Madde 8. İş Adına, Teknoloji Adına Değil

8.1. Kurallar iş uygulamaları ve rehberliği ile ilgilidir; dolayısı ile, iş hedefleri ve amaçları tarafından güdümlü ve çeşitli etkilerle şekillendirilir.

8.2. Kuralların daima kuruluşa bir maliyeti vardır.

8.3. Kuralların yürütülme maliyeti, iş riskleri ve aksi durumda kaybedilebilecek iş olanaklarıyla dengelenmelidir.

8.4. Genellikle, daha az “doğru kural”, “daha fazla kural”dan daha iyidir.

8.5. Etkin bir sistem az sayıda kurala dayandırılabilir. Daha ayrımcı kurallar sonradan eklenebilir, böylece sistem zamanla daha akıllı hale gelir.

Madde 9. Çalışanların, Çalışanlar Tarafından ve Çalışanlar İçin, BT'ciler İçin Değil

9.1. Kurallar iş bilgisine sahip çalışanlar tarafından belirlenmelidir.

9.2. Çalışanların kuralları hazırlamak, doğrulamak ve yönetmek için yardımcı araçları olmalıdır.

9.3. Çalışanların kurallar arasında tutarlılık sağlaması yapmaya yardımcı araçları olmalıdır.

Madde 10. İş Mantığının Yönetimi, Donanım/Yazılım Ortamlarınının Değil

10.1. İş kuralları çok önemli iş varlıklarıdır.

10.2. Uzun vadede, kurallar iş için donanım/yazılım ortamlarından daha önemlidir.

10.3. İş kuralları yeni donanım/yazılım ortamlarında kolaylıkla yeniden kullanılabilir şekilde düzenlenmeli ve saklanmalıdır.

10.4. Kurallar ve onları etkinlikle değiştirebilme yeteneği, iş uyum yeteneğini geliştirmede esastır.